

El Piccolo Teatro

"A Milà, al Piccolo, tinc la sensació de participar en una societat i en una cultura, la milanesa, a través del seu teatre, dels seus actors. El seu teatre forma part de la meva memòria com cap altre teatre a Barcelona."

Quan vaig llegir la meua crònica de la setmana passada, per si de cas no s'hi haguesses escapat algun disbarat, em vaig quedar una mica perplex davant aquell Giovanni Sagarra *Milanese*. Què em va impulsar a escriure aquests tres mots? Per què aquest desig d'identificar-me amb Stendhal, amb l'Arrigo Beyle *Milanese*? Ganes d'embolocar la troca o simplement de fer el tifa?

És evident que la meua relació amb Milà és molt diferent de la que va tenir Stendhal amb la capital de la Llombardia ("*Le coeur est toujours pour Milan, c'est ma patrie*", escriu Stendhal a *La Vie de Henri Brulard*. En primer lloc, si bé hi vaig anar per primera vegada a la mateixa edat que Stendhal (ell al 1800, amb 17 anys, i jo al 1956, amb 18 anys), no hi vaig perdre, com ell, la virginitat: "*Ce qu'il y a de drôle*—escriu— *c'est que je ne me souviens pas distinctement avec qui*". Doncs jo no que no ho he oblidat, igual que Brassens: va ser tres anys abans de descobrir Milà. En segon lloc, no he viscut mai a Milà cap d'aquestes grans passions amoroses que va viure l'escriptor; no hi he conegut cap Angela Pietragrua ni cap Matilde Dembowska-Viscontini, capaces de convertir-me en un ésser desesperat, a un pas del suïcidi. Les meves relacions "amoroses" a Milà han estat sempre amb noies o dones que m'he trobat als voltants del Duomo, a la Galleria Vittorio Emanuele II —"il salotto", com diuen a Milà—; noies o dones sovint estrangeres, amb les quals he passat com a màxim un parell de nits.

Contràriament a Stendhal, tampoc no sóc cap gran afeccionat a l'Òpera: són comptadíssimes les vegades que m'he vestit per anar a La Scala i gairebé sempre per compromís. En canvi, comparteixo amb el noi de Grenoble la seva afecció per les "*excellentes côtelettes panées*" i altres meravelles de la cuina i la rebosteria milanesa —"*gelati, crepe, pezzi duri...*". Stendhal era client d'un restaurant que portava un francès, Vellard, en aquell temps el millor de Milà, situat a la Piazza della Scala, i jo ho sóc de Peck, a la Via Victor Hugo, on els asseguro que es menjaran un *risotto alla milanese* com no se n'han menjat mai cap enlloc.

Per què aquest Giovanni Sagarra *Milanese*? Parlant de Stendhal, del *milanese*, Roland Barthes escriu: "*N'étant ni tout à fait voyageur (touriste) ni tout à fait indigène, (Stendhal) se retrouve voluptueusement retiré de la responsabilité du citoyen*". I afegeix: "*Milanais de coeur, mais non d'état civil, il n'a qu'à récolter les effets brillants d'une civilisation dont il n'est pas responsable*".

En aquest aspecte, de còmode, de voluptuós recol·lector dels brillants efectes d'una civilització de la qual no sóc responsable, sí que em puc considerar *milanese*, encara que amb molts menys drets que no pas Arrigo Beyle. Els diré per què. Perquè a Milà hi ha el Piccolo Teatro, fundat el 1947 per Giorgio Strehler i Paolo Grassi. El Piccolo és un dels meus teatres, amb un pes específic suficient com per a fer-me sentir *milanese*, molt més que no les "*côtelettes panées*", que la Pietragrua o que les nits de la Scala.

Va ser precisament el 1956, durant la meua primera visita a Milà, quan vaig descobrir el Piccolo Teatro. Hi representaven una obra de Bertolt Brecht, *L'Òpera de tres rals*, dirigida per Strehler. A part la devoció que aleshores despertava el sol nom de Brecht en determinats ambients universitaris, el muntatge no em va fer el pes. Recordo que vaig dir al meu pare que preferia la versió cinematogràfica de Pabst, encara que, segons deien, traïa l'esperit de l'obra. Dos anys després hi vaig tornar i aquella vegada vaig veure un Goldoni, *Arlequí, criat de dos amos*, que em va entusiasmar. Des de llavors hi he anat amb una certa regularitat.

Gràcies al Piccolo he arribat a conèixer bastant bé Goldoni, Gozzi, Alfieri, Pirandello, De Filippo..., alguns dels autors més significatius del teatre italià. Però, per sobre d'aquests coneixements, el que més m'atreu del Piccolo és la seva condició de teatre repertori. És a dir, que poden passar deu, quinze anys entre un primer i un segon muntatge d'una mateixa obra de Goldoni. Aquests dos muntatges, tots dos amb la firma de Strehler, tenen sens dubte moltes coses en comú, però sempre hi ha quelcom que els fa diferents: la mirada del mestre que va canviant amb el anys. Ara és més pessimista, ara ho és menys; ara és més alegre, ara és un pèl trista. Jo, és clar, també veig el nou muntatge amb uns ulls diferents que poden coincidir amb el director o no. A Milà, al Piccolo, tinc la sensació de participar en una societat i en una cultura, la milanesa, a través del seu teatre, dels seus actors. El seu teatre forma part de la meua memòria com cap altre teatre a Barcelona. A Barcelona no hi ha teatres de repertori i un dia pots veure un muntatge que potser mai més no tornarà a representar-se. I tampoc no hi ha un mestre com Strehler que durant gairebé quaranta anys t'hagi ensenyat a veure el teatre, a formar part, com a espectador, d'aquesta memòria teatral, d'aquesta relació teatre-ciutat. És per això que em puc considerar *milanese*, *milanese* del Piccolo, com hi ha qui ho és de La Scala, de l'Inter o del Milan. **Joan de Sagarra**